

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/upamietnianie/dekomunizacja/zmiany-nazw-ulic/nazwy-ulic/nazwy-do-zmiany/40928,ul-X-lecia-Polski-Ludowej.html>
01.04.2026, 08:23

ul. X-lecia Polski Ludowej

*W ocenie Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nazwa powyższa **powinna zostać zmieniona** jako wypełniająca normę art. 1 Ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz.U. RP z 2016 r. poz. 744).*

Polska Ludowa to wykorzystywana w propagandzie komunistycznej nazwa państwa i systemu ustrojowego w Polsce w latach 1944-1989. Formuła ta występowała w propagandzie zarówno w latach 1944-1952, kiedy oficjalnie używano, zawłaszczonej przez komunistów, nazwy państwa Rzeczpospolita Polska, jak też w latach 1952-1989, kiedy oficjalnie używano nazwy Polska Rzeczpospolita Ludowa.

Nazwa Polska Ludowa miała sugerować władzę ludu pracującego. Od 1952 r. była używana zamiennie z PRL, zarówno w języku potocznym jak też w dokumentach oficjalnych.

Sam termin Polska Ludowa został przez komunistów przejęty z programów ugrupowań ludowych. Już w 1905 r. termin ten został użyty w odezwie Polskiego Związku Ludowego. Później pojawiał się w dokumentach programowych różnych ugrupowań ruchu ludowego .

W propagandzie komunistycznej termin ten faktycznie spełniał rolę przykrycia dla realnie budowanego totalitarnego systemu komunistycznej dyktatury. W związku z tym występujące w okresie PRL nazwy ulic typu X lecia Polski Ludowej były formą uczczenia realnego bytu państwa komunistycznego, w roku 1954 celebrowanego także jako X-lecie PRL.

Immanentnymi cechami tego okresu były likwidacja gospodarki wolnorynkowej, gwałcenie swobód obywatelskich i praw człowieka oraz liczne – w myśl obowiązującego prawa niepodlegające przedawnieniu – zbrodnie (w tym mordy sądowe) popełniane pod osłoną komunistycznych instytucji państwowych PRL. Utrzymywanie tej nazwy narusza pamięć ofiar komunistycznego totalitaryzmu.

W tym rozumieniu nazwa ul. X-lecia Polski Ludowej podlega normom art. 1 Ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz.U. RP z 2016 r. poz. 744).

(ELPz, MKKr)